

“La pressió judicial contra el català unirà els partits nacionalistes”

JORDI PLAY

Del 28N en podria sortir el Parlament més nacional d'ençà de les primeres eleccions de la represa democràtica, potser no per escos però sí per patits d'indole nacional i per agenda. De quins factors dependrà que això sigui així?

—Efectivament, si les enquestes no s'equivoquen gaire, és molt possible que en surti el Parlament més nacional, però dependrà molt de com la participació afecti de manera desigual les diverses famílies de tendències ideològiques. A les eleccions catalanes, la participació sempre ha estat més baixa entre els electors de sensibilitat espanyola, i més elevada entre els electors de sensibilitat nacionalista. Si aquesta tendència històrica es reforça el 28N i, per tant, hi ha un gran retraïment de l'electorat més PSOE i una mobilització de l'electorat nacionalista, ni que sigui repartit entre diverses sigles, veurem un Parlament de composició més nacional

Joan B. Culla (Barcelona, 1952) és professor d'història contemporània de la UAB. Assegura que els darrers mesos s'ha visualitzat un canvi de clima nacional a Catalunya que es va començar a gestar ara fa una dècada, quan es comprovaren els resultats del pacte CiU-PP.

i amb una agenda prou diferent de la de les legislatures anteriors.

—Des de l'any 80, a totes les eleccions tret d'una hi ha hagut majoria nacional —amb referència als que no tenen vinculacions orgàniques amb un altre partit espanyol— al Parlament. Però el fet cert és que no hi ha hagut grans pactes nacionals. La possibilitat que aquesta majoria sigui ara més clara és atribuïble a la sentència del TC com a culminació de la retallada de l'Estatut?

—Segons el meu parer ha estat un procés progressiu de canvi de clima, l'última estació del qual són les seqüeles de la sentència del TC amb els recursos a la llei del cinema i el codi de consum. I ja cal que ens preparem, perquè des d'un punt de vista jurídic, la interpretació del TC facilita més recursos d'aquesta mena, una bona via per a les plataformes i partits que han decidit d'explotar aquest filó.

—Quan comença aquest procés, doncs?

—És cert que la visibilitat d'aquest procés d'emergència del discurs nacional s'ha produït aquests darrers temps, però s'ha gestat lentament, durant els darrers deu anys. A mi m'agrada parlar de *la dècada de les decepcions*, en concret, de les tres decepcions.

—La decepció nacional comença amb un govern de CiU?

—Sí, des de l'any 2000. En primer lloc, la decepció convergent, que del 1996 al 2000 havia cregut haver amansit l'espanyolisme d'Aznar amb el pacte del Majestic i allò d'"hablo catalán en la intimidad". Però a partir de l'any 2000 descobreixen que no, que el PP només havia fet aquell paperot perquè no tenia més remei, i en el moment que s'allibera perquè té majoria absoluta no únicament renega de tot allò, sinó que inicia una clara ofensiva reespanyolitadora i recentralitzadora. Una decepció del catalanisme de centre-dreta que s'havia cregut que havia fet una certa pedagogia en la dreta espanyola en un sentit autonomista.

—Després ve Pasqual Maragall amb una idea d'Espanya plural i una proposta de reforma de l'Estatut.

—I amb ell arriba la segona decepció. Aparentment, es creu l'Espanya plural i totes les frases de Zapatero. El resultat ja el coneixem.

—A José Montilla li toca el tercer desencant...

—Aquesta decepció ja és transversal. La primera havia estat la decepció del catalanisme de centre-dreta, la segona, la del catalanisme de centre-esquerra, i la tercera ens ha afectat a tots, ha estat universal i transversal. El 2006 teníem un Estatut que era lluny de ser el del 2005, era una versió llimada pel Congrés i pel pacte de Mas i Zapatero, i culmina amb la sentència del TC. La sentència torpedina punts vitals de l'Estatut, i a partir d'aquí es visualitza un canvi de clima a Catalunya que havia començat feia una dècada.

—La manifestació multitudinària del 10 de juliol és l'expressió més evident d'aquest canvi?

—Al meu entendre, el fet més simptomàtic del canvi no va ser la manifestació, tot i ser molt espectacular, sinó les preses de posició dels *lobbys* econòmics del país, el Cerele d'Economia, les Cambres de Comerç i els Josep Ramoneda, López Burniol, Ferran Requejo, etc. És a dir, col·lectius i individus que les darreres dècades havien tingut unes determinades posicions, molt allunyades de tota vel·leïtat independentista o sobiranista, aquests darrers temps han fet un viratge. A tall d'exemple, la presència, tan anecdòtica com es vulgui, del president de Foment del Treball, Joan Rosell, i del president d'Abertis i del Cercle d'Economia, Salvador Alemany, a la manifestació del 10 de juliol, i documents signats per entitats econòmiques en aquesta línia, evidencien que aquí passa alguna cosa.

—Aquesta decepció probablement ha portat a l'emergència de dues noves forces polítiques independentistes que concorreran a les eleccions, Reagrupament Independentista i Solidaritat Catalana per la Independència. Però a l'altre extrem han aparegut també forces polítiques espanyolistes centrades gairebé exclusivament a combatre la llengua catalana i l'avenç nacional de Catalunya.

—L'aparició de noves forces espanyolistes és la conseqüència lògica d'un augment de la consciència nacional catalana. Pel que fa a l'aparició de Reagrupament i Solidaritat, s'hi barregen diversos factors. Hi ha una part de decepció general del país, però

JORDI PLAY

també el component, més important al meu entendre, de la crisi de la suposada aposta estratègica que ERC va fer el 2003 i que va confirmar el 2006, teoritzada per Xavier Vendrell en un llibre. Defensaven que fent president Maragall i després Montilla, l'ala anti-independentista del PSC quedaria desactivada, veuria que a ERC són bona gent i els deuriem un favor. La realitat ha clavat una pallissa descomunal a aquesta teoria, que ja era molt problemàtica el 2003. Tot plegat va donar lloc a una crisi interna d'ERC de la qual han estat manifestació aquestes dues noves formacions polítiques,

“El canvi més simptomàtic és la nova posició dels ‘lobbys’ econòmics”

que, de fet, són escissions nascudes d'Esquerra.

—Quines perspectives pronostiqueu per a Reagrupament i Solidaritat?

—En la meua modesta opinió, més SI que Reagrupament, són molt inconsistents, volàtils, amb l'argument que no tenen programa electoral perquè el seu objectiu és una majoria que proclami la independència, i després ja decidiran com volen que sigui la Catalunya independent. No és que els programes dels altres partits siguin res de l'altre món, però com que tenen una trajectòria, com a mínim se'ls pot jutjar pel seu passat.

—Per primera vegada, al Parlament hi podria haver tres partits independentistes i un que navega en l'ambigüitat nacional. Creieu que en aquesta circumstància es podrien produir avenços nacionals rellevants?

—Serà complicat, perquè la dimensió de les forces nacionals que puguin

“El debat dreta-esquerra ja té poc sentit. La majoria anirà a votar en clau identitària”

abocat perquè, si no, els altres li passen al davant. Hi ha una competència entre, pel cap baix, tres partits; ningú no vol semblar el tou, el covard. Això suscitarà una escalada de demandes i recursos judicials, i com que tenim el poder judicial que tenim aquí –com s’ha vist amb el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya– i a Madrid –amb el TC–, ens espera un degoteig de recursos que podria crear un clima polític d’unió al Parlament per fer front a aquesta ofensiva.

—**El PSC també podria afegir-se a aquest front català?**

—Si el PSOE perd el govern de Madrid, s’obriria un escenari diferent. Amb Rajoy a la Moncloa i el PSC a l’oposició a Catalunya i a Madrid, de manera que no creés problemes al PSOE, seria possible que s’afegís a aquest front.

—**També pot passar que hi hagi un govern del PP a Madrid, i que CiU estableixi relacions amb els populars. Aquesta aliança podria fer impossibles els pactes nacionals al Parlament?**

—Si hi ha un govern de CiU a Catalunya, i com que jo crec que Zapatero acabarà la legislatura, el paper que faci el PP en aquest temps serà diferent del que farà si després Rajoy s’instal·la a la Moncloa. En aquest cas, l’electorat nacionalista pot comprendre molt bé i perdonar que amb Rajoy Mas no aconsegueixi el concert econòmic en un any. En canvi, aquest electorat no perdonaria que CiU pactés amb el PP i que aquest continués fent una política d’assetjament del català i l’autogovern.

—**Per primera vegada, en una campanya electoral, el PSC s’anuncia com a no independentista i no de dretes. Això vol dir que la qüestió nacional és al centre del debat?**

—El debat dreta-esquerra ja té molt poc sentit. Entre la gent que anirà a votar, una part majoritària anirà a votar

en clau identitària. I aquest és un altre dels fracassos més grans del tripartit. Això és escrit en declaracions dels pares d’aquest govern: un dels objectius era que Catalunya fos un país normal, on l’eix fonamental fos dreta-esquerra. Doncs el fracàs d’aquest objectiu és espectacular!

—**Històricament, CiU ha estat ambigua en la qüestió nacional. Ara que el debat és l’eix nacional, desapareix aquesta ambigüitat?**

—No s’ha acabat, perquè no és una ambigüitat de CiU, sinó del país. És una ambigüitat estructural des que el catalanisme existeix, fa 126 anys. En aquest sentit, CiU no ha fet més que continuar una tradició instal·lada, però ara podria començar a canviar aquesta tendència. El nacionalisme català és l’únic nacionalisme europeu que neix al segle XIX i es desenvolupa al segle XX sense fixar-se amb claredat com a objectiu un estat propi des de bon començament. Alguns altres nacionalismes europeus foren ambigus inicialment, però només com a estratègia, fins que clarament van apostar per l’estat propi. El catalanisme, per contra, arriba fins als anys 90 del segle XX mantenint-se en aquest *si però no*.

—**A principi dels 90, ERC trenca aquesta ambigüitat i es proclama independentista. És l’única formació que defensa aquests postulats, fins a que ara han aparegut Reagrupament i SI. ERC creu que l’aparició d’aquestes noves forces fragmenta l’independentisme. Hi esteu d’acord?**

—A hores d’ara, pretendre que l’independentisme estigui representat per un sol partit és absurd. L’èxit, no pas per mèrit d’ERC sinó per les circumstàncies històriques d’una dècada de decepcions, és que ha crescut considerablement el nombre de gent no solament amb sentiments independentistes sinó disposada a votar un partit independentista. Per tant, pretendre que l’independentisme –que segons alguns sondatges supera el 30%– s’expressi políticament en un sol partit és molt problemàtic. Sobretot perquè ERC, en una aposta perfectament legítima, s’ha definit com a independentista d’esquerres.

Gemma Aguilera

configurar el Parlament serà molt desigual. Hi haurà una força molt gran, una altra de molt més petita, i alguna altra encara més petita. En un escenari com aquest, com és normal, el més gran difícilment s’avindrà a cedir espai a una força molt petita. Amb tot, la gran esperança dels qui desitgin que una majoria aritmètica nacional al proper Parlament es pugui convertir en una majoria política que en determinades ocasions pogués fer bloc, són les resolucions judicials dels propers dos anys que vagin en la línia de les darreres actuacions del TC. Si el PP, C’s i UPD, i més plataformes espanyolistes, continuen incrementant la seva pressió judicial contra el català i l’autogovern, provocaran una reacció unitària dels partits nacionalistes.

—**L’aparició de C’s i UPD ha arrossegat el PP català cap a posicions més radicals?**

—Sí. Probablement, en unes altres circumstàncies el PP no hauria presentat recursos com ha fet, però s’hi veu